

ACN

“La centralitat del país està en el sobiranisme sense complexos”

Els periodistes Ferran Casas i Joan Rusiñol proposen a ‘Començar de nou’ un debat sobre el futur de Catalunya, que per a ells consisteix en una forta singularització o la independència. Joan Rusiñol explica per quins motius han volgut aportar el seu gra de sorra en el debat sobre el futur del país.

El llibre vol ser un toc d’alerta, tant a la classe política com a la gent?

—Ens agradaria que ho arribés a ser. No sé si ens en sortirem o no, però sí que constatem una situació de paràlisi o d’un cert desassossec que neix després de la sentència del Tribunal Constitucional, i que porta molta gent a dir: i a partir d’ara, què fem? Constatant aquest mal-estar i aquest neguit col·lectiu, pensem a marcar quins camins podem prendre.

—Un toc d’alerta que demana respostes a preguntes sobre les relacions entre Catalunya i Espanya.

—Sobretot hem mirat de formular preguntes interessants perquè cadascú

hi trobi les seves respostes, que és allò que com a periodistes —modestament— podem fer. D’entrada, veiem que els dos grans projectes que han servit per a mirar de construir Catalunya en relació amb Espanya, el pujolisme i el federalisme de Pasqual Maragall, han arribat a un carreró sense sortida. I ara hi ha tres supòsits: un, que no preveiem perquè no el podem concebre, que és el de la involució; la singularització, amb una Catalunya molt reforçada gairebé amb una sobirania confederal; i l’estat propi, un escenari molt plausible a curt o mitjà termini.

—Que una part del títol del llibre sigui *Començar de nou* és una manera

de dir que tot allò que s’ha fet fins ara no ha servit o ha servit de ben poc?

—És un títol una mica provocador. Hi ha gent que ens diu que no cal començar de nou, sinó aprendre de les lliçons i continuar intentant-ho. També evidència que els camins que ha intentat el gruix de la societat catalana han arribat a un atzucac i cal provar-ne de nous. Sobretot perquè estem en una crisi molt profunda, la paciència de la gent és limitada i no podem continuar demanant-los grans esforços col·lectius que portin a la frustració. Tenim l’obligació de triar camins molt precisos i que tinguin garantia d’èxit.

—Presenteu la disjuntiva entre singularització o independència. Però és

possible de singularitzar-se dins l'estat espanyol, si és allò que ha intentat el catalanisme polític dels darrers trenta anys i no se n'ha sortit?

—Una cosa segura és que hi ha hagut un canvi. El focus és a Catalunya. Fins ara, encara hi havia un sentiment de pensar molt què diria Madrid. En canvi, ara tot allò que fem només dependrà de nosaltres. Qualsevol decisió que prenguem ha de tirar endavant. Si volem singularitzar-nos, només ho podem decidir nosaltres, bo i sabent que hauria de ser una decisió unilateral, però que correspondria a Espanya de dir si ho accepta o no, si accepta aquesta sobirania confederal, que té el mateix grau o més de complexitat que la independència. Aquests altres camins els hem provats i hem vist que són molt difícils. En canvi, la independència no, i per tant no sabem quin grau de dificultat pot tenir.

—Una de les últimes opcions que queden per aconseguir aquesta singularització és el pacte fiscal. Quines impressions heu detectat sobre la viabilitat d'aquest pacte en els polítics, acadèmics i representants de la societat civil que apareixen al llibre?

—Hi ha un pessimisme generalitzat. N'hi ha molt pocs que s'ho creguin realment, tot i ser gent que qüestiona l'*statu quo*. Caldrà esperar a final d'any, que és el temps que s'ha donat el president Mas per a negociar-ho. Però sembla més una mesura presa per a superar un moment de col·lapse, després de la sentència de l'Estatut, que no pas una opció de futur amb èxit. El desafiament serà, si el pacte fiscal fracassa, amb quin programa electoral van a les eleccions les forces del catalanisme, sobretot Convergència i Unió.

—I aquests mateixos entrevistats, com la veuen, la viabilitat de la independència?

—La fase següent, si el pacte fiscal fracassa, haurà de ser un programa electoral independentista que avanci cap a l'estat propi, perquè pocs camins li quedaran al nacionalisme català o al catalanisme. Amb la independència, curiosament, ja hi ha un enfocament desacomplexat. Es veu com una sortida real, viable i possible. El portaveu del govern, Francesc Homs, diu que el moment de crisi actual és la tempesta perfecta per a la independència. Transversalment, hi ha un consens en el món del catalanisme

que és una hipòtesi a tenir en compte d'una manera molt real i possible. Hi ha més pessimisme amb el pacte fiscal que no amb la independència, que al capdavant és un camí d'il·lusió.

—Assegureu que la crisi també té relació amb les oportunitats que pot implicar.

—La gent no té tanta por de perdre coses, no és tan conservadora. Necessita trobar vies d'il·lusió i pensar que n'hi ha que els poden permetre de viure millor el dia de demà. El gran desafiament del catalanisme és saber aprofitar aquest moment per a vincular les ànsies de més autogovern, de llibertat i de tenir estat propi amb la millora de les condicions de vida dels ciutadans. Caldrà que sàpiga vincular totes dues coses, l'avenç social i el nacional. La crisi també és vista com un moment perfecte per als recentralitzadors i els nacionalistes espanyols. Per tant, hem de ser més forts i hàbils, i aconseguir-ho abans que ells.

—Heu optat per un llibre en forma de crònica periodística. En un país com el nostre, on d'alguna manera està tot per fer, el món del periodisme hi ha de tenir cap paper o ha de ser un espectador que explica què passa i fer preguntes?

—El periodisme ha de partir de la premissa bàsica d'anar, veure i explicar. Però com que això només es pot fer des de la teva subjectivitat, has d'explicar el món des del teu punt de vista i ser coherent amb el teu relat. Des del periodisme polític, hem de procurar d'explicar els esdeveniments perquè la gent trobi el seu propi camí i anar acompanyant

aquest procés. Al llibre intentem separar el gra de la palla i deixar clar quin és l'escenari.

—Penseu que la classe política catalana ha estat a l'altura de les necessitats del país des del restabliment de la democràcia?

—Crec que ha fet la seva funció. Més que entrar en valoracions del passat, que no m'atreveixo a fer-ho, és important que, passats trenta anys, el país s'ha mogut i ha canviat. La centralitat està en el sobiranisme sense complexos, i ara fa falta que aquesta classe política acompanyi el país i es mogui. I crec que ho acabarà fent, perquè els partits són caçadors de vots, i si l'electorat es mou els partits aniran cap on vagi la societat civil. De fet, veiem una reformulació del mapa dels partits polítics.

—El llibre acaba parlant del xoc de trens que arriba entre Catalunya i Espanya. No serà un xoc molt desigual?

—Serà segurament un xoc de trens més sibil·lí que no ens podem esperar, més subtil. No serà una gran patacada, sinó que l'anirem veient dia a dia. És evident que el tren espanyol no pensa frenar i se sent potent perquè té un estat darrere. Té una Europa dels estats al darrere i no pas una de les nacions. Com que no s'aturarà, nosaltres tampoc no ens podem aturar, perquè al final, encara que un dels dos s'aturi, el xoc hi serà igualment. Ara només podem posar carbó a la locomotora i mirar de sortir-nos-en.

—El llibre pot servir d'ajuda a aquells catalans que veuen negre el futur del país?

—De segur, perquè per damunt de tot hem volgut fer un llibre optimista. Un llibre que digui que ens en podem sortir i que també digui una obvietat —però que és important— que la clau la tenim nosaltres. Ha arribat un moment que hem de ser molt conscients que Catalunya serà allò que vulguem ser nosaltres. Espanya, amb la sentència del Tribunal Constitucional, tanca un model. La nació en construcció és la nostra, la que encara és un relat en procés, i això, més que mai, és a les mans dels catalans. I en aquest aspecte, el llibre aporta aquest punt d'obrir finestres i de dir: desacomplexem-nos i posem-nos a treballar.

Albert Ribas